

Net zoals telkens uit de bestanddelen van heet ijzer, door de smidshamer geslagen, tal van brandende vonken schitteren als schijnsels in een glanzende kring, zo verwekte Dante, daarna Petrarca - mannen van de grootste begaafdheid, die de verouderde poëzie bewerkten, zodat zij de roest van vele eeuwen eruit verwijderden - als uit een vuursteen de flikkerende vonken van dichtelijke geest en lichtende vlammen in grootse gloed. Aldus ook Zanobio da Strada, van wie wij elders melding hebben gemaakt en die Giovanni, van wie wij nu verhalen. Zijn vader was Boccaccio van Certaldo, een dorp in het Florentijnse gebied, een man beroemd door de gratie van zijn manieren. Hij bevond zich voor zijn handelszaken te Parijs en was even vrij en prettig van geest als luchtig van karakter en licht tot liefhebben geneigd. Door die aantrekkelijkheid van zijn aard en van zijn manieren werd hij verliefd op een Parijs meisje van een stand, het midden houdend tussen adellijk en burgerlijk, voor wie hij in de hevigste liefde ontbrandde en evenals de kenners van de werken van Giovanni het willen, verbond deze zich met hem in de echt, waaruit die Giovanni is voortgekomen, het kind, dat onder Maestro Giovanni, de vader van de dichter Zanobio slechts gebrekkig de spraakkunst had geleerd.

De vader verlangde van hem en dwong hem om redenen van winstbejag, zich op de rekenkunde toe te leggen en om dezelfde redenen te reizen; zo zwierf hij lange tijd door vele en verschillende streken, dan hier, dan daar. Al op zijn achtentwintigste jaar, op last van het vaderlijk gebod in Napels gekomen, vestigde hij zich te Pergola, waar hij verblijf houdend, op een dag voor zijn plezier wandelde en op de plaats kwam, waar de as van Virgilius Maron begraven is. Giovanni beschouwde deze grafstede met bewondering en lang ook hem, die deze omsloot en in twijfel peinzend over de roem van dat gebeente, begon hij opeens het noodlot verwijten te doen en zich hierover te beklagen, waardoor hij met geweld gedwongen was zich toe te leggen op de hem antipathieke handelszaken. Van toen af aangegrepen door een plotselinge liefde voor de heilige dichtkunst, keerde hij huiswaarts, verwaarloosde zijn koopmanschap en wijdde zich met de vurigste ijver aan de dichtkunst, waarin hij in korte tijd hoogstaande gedachten met brandende ijver verbond en grote vorderingen maakte.

Zijn vader merkte dit en meende, dat de hemelse liefde meer indruk op de zoon gaf dan het vaderlijk gezag. Hij stemde eindelijk in zijn studies toe en hielp hem met zijn gunst, voor zover het mogelijk was, hoewel hij hem eerst tot de studie van het canonieke recht aangespoord had.

Toen Giovanni zich vrij voelde, begon hij met de grootste zorg datgene na te streven, wat voor de poëzie nodig was en ontdekkend, dat de beginselen en

grondslagen van dichters, die betreffende de romans en de fabels bestaan, zo goed als geheel waren verloren gegaan, begaf hij zich, alsof hij door een voorbeschikking was bewogen, op weg en schrok niet terug voor de vermoeiendste zwerftochten. Daartoe doorreisde hij vele en verschillende streken, waar hij met grote ijver bestudeerde, wat hij van de dichters kon bemachtigen en ook legde hij zich op de Griekse wetenschap met grote en volhardende ijver toe, zodat hij alles kon naspeuren, terwijl hij zich voor de Griekse dichtkunst wendde tot de zeer geleerden meester Leontius de Graecus. Tenslotte bracht hij alles wat hij met zijn langdurig onderzoek kon vinden, samen in één boekdeel, dat hij *Over de Geslachtsboom van de Goden* betitelde, waarin de commentaren over de antieke dichters met bewonderenswaardige orde en in sierlijke stijl - wat hij verbazend goed verstond - in symbolische vorm zijn verzameld, een ongetwijfeld aantrekkelijk en nuttig werk en zeer nodig voor wie de werken van de dichters wil kennen, zonder welk het moeilijk zou zijn ze te begrijpen en hun kunst te bestuderen. Want al de geheimen van de dichters en de zinnebeeldige betekenissen, die de historische romans of de fabel verbergen, maakt hij met bewonderenswaardige scherpzinnigheid openbaar en voor iedereen begrijpelijk.

En aangezien de namen van de rivieren, bergen, wouden, meren, moerassen en zeeën, die in de boeken van de dichters en historici beschreven worden, veranderd waren, hetzij door willekeur in verschillende eeuwen of door verschillende gebeurtenissen en zij dus met andere namen werden genoemd, die hij las of veranderde of voor twijfelachtig hield, stelde hij een boek samen over de rivieren, de bergen en het andere bovengenoemde, waarin met opzettelijke aanduiding elk met de namen naar de loop van de tijd was opgetekend, wat de lezers van de studies van de Oudheid van vele dwalingen kan bevrijden. Hij schreef ook een boek over de lotgevallen van de grote mannen en een ander over beroemde vrouwen, waarin hij door zoveel zeggingskracht en sierlijkheid van stijl en statie schittert, dat men kan zeggen, dat hij niet alleen de verhevenste geesten van de Ouden in die studie evenaart, maar misschien zelfs naar verdienste overtreft.

Behalve die genoemde werken maakte hij zestien zeer schone herderszangen en vele brieven in verzen en in proza, die door geleerden niet weinig worden op prijs gesteld en zeker tonen de boeken, die hij schreef aan waardige en zeer begaafde mannen, hoe groot zijn genie was. Petrarca zelfs prijst hem, die zó zijn vriend was, dat zij als één ziel in twee lichamen werden beschouwd, in hoge mate naar waarheid en niet door de warmte van zijn vriendschap, gelijk hij zegt en de dichter Zenobio, zoals die in zijn verzen bewijst, laat aan hem de vrijheid

de stof voor zijn geschriften uit te zoeken. Er zijn nog verschillende werken door hem geschreven in volkstaal, sommige in rijm gezongen, een ander in prozaïsch verloop opgezet, waar zijn geest behagen scheidt - een beetje te openlijk - in wulpse jeugd, wat hij later, ouder geworden, in het duister wilde laten. Maar hij kon, gelijk hij begeerde, het vroeger uitgesproken woord niet naar de borst terugroepen, noch het vuur, dat hij met de blaasbalg had aangewakkerd, met de wil doven. Naar verdienste ook paste het de grote man met de dichtader te zijn bekroond, maar de droeve ellende van de tijden, die de bezitters van de tijdelijke goederen tot laag winstbejag had gebracht en ook zijn armoede beletten dit. Maar, de boeken, door hem voortgebracht, waard om te worden bekroond, eren in plaats van mirte en klimop zijn doorluchtige slapen.

De dichter was van enigszins zwaarlijvig postuur en groot; zijn gezicht was glad maar met de neus boven de neusvleugels een beetje ingedrukt, met ietwat dikke lippen, niettemin fraai en wel belijnd; de kin had een kuil en toonde, als hij lachte, een schone vorm. Hij had een vrolijk en luchthartig uiterlijk, was aangenaam in al zijn gesprekken en schiep tamelijk veel genoegen in het praten. Hij verwierf zich door zijn voorkomendheid vele vrienden, echter geen een, die aan zijn armoede dacht. Hij stierf in 1375 op de leeftijd van 62 jaar en werd in het plaatsje Certaldo in het klooster van Santo Jacopo, ook wel genoemd la Canonica, met eerbewijzen begraven onder het grafschrift, dat hij voor zichzelf, nog in leven, maakte en dat aldus luidde:

*Onder deze steen rust de as en het gebeente van Giovanni,
Zijn geest zetelt bij God, geëerd naar de verdienste van zijn werken:
Sterfelijk was die van bestaan, zijn vader was Boccaccio,
Zijn vaderstad was Certaldo, zijn lust was de liefelijke Dichtkunst.*

Er wordt in Florence geloof gehecht aan het gerucht, dat Boccaccio tot de familie van de Chellinis behoorde, en dat zijn vader van de Florentijnse Republiek als magistraat een inkomen genoot.

Het Boek, de Decamerone ¹ getiteld, bijgenaamd Vorst Galeotto ² vangt aan,

¹ Decamerone, woord van Griekse oorsprong, dat *tien dagen* betekent.

² Vorst Galeotto. Deze titel werd aan het boek door Boccaccio gegeven (zo hij het althans was, die het deze schonk misschien ter herinnering aan de bekende versregel van Dante uit het fragment over Francesco da Rimini. (Inferno V). 'Galeotto was het boek en die het maakte.'

waarin honderd novellen staan, verteld in tien dagen door zeven jonge dames en drie jonge heren.

Het is menselijk medelijden te hebben met hen, die bedroefd zijn en hoewel dit iedereen goed staat, wordt dit het meest gevraagd van hen, die zelf vroeger behoefte hadden aan troost en die steeds vonden. Onder dezen, hetzij het hem aangenaam is of dat hij eertijds er behagen in kreeg, als iemand hem daarom vroeg, behoort ook ik. Want ik was van af mijn eerste jeugd af tot deze tijd toe fel ontbrand door een verheven en edele liefde ³, misschien veel meer dan het naar mijn lage stand zou schijnen en passen er van te spreken.

Hoewel ik bij hen, die bescheiden waren en tot wier kennis dit kwam, er om geprezen zou zijn en nog veel meer bekend zou wezen, had ik er niettemin veel last van, zeker niet door de wreedheid van de beminde dame maar wel door het te overvloedige vuur, in de geest opgehoopt, bij een slecht geregelde eetlust, welke, omdat die mij geen enkel ogenblik verzadigd liet, mij verscheidene malen meer belemmering deed voelen dan mij lief was. In dit soort lijden brachten de opwekkende redeneringen van zekere vriend en zijn lofwaardige troostgronden reeds zoveel verzachting, dat ik de onwrikbare mening in mij mee draag, dat ik hieraan het leven te danken heb. Maar al naar het Hem behaagde, die - eeuwig zijnde - aan alle wereldse zaken door onveranderlijke wetten een einde stelde, verminderde mijn liefde, vuriger dan elke andere na verloop van tijd vanzelf, welke geen kracht van redenering of raad of in het oog lopende belachelijkheid of daaruit volgend, mogelijk gevaar kon breken of buigen. Die liefde heeft aldus in mijn ziel alleen die vreugde achter gelaten, welke de tijd gewoon is aan hem te verschaffen, die niet te veel nadenkt, zodat, waar het gevoel gewoonlijk pijnlijk was, hij alle verdriet wegnam en het aangename achterbleef.

Maar zo de smart ophield, is daardoor de herinnering niet weggevlucht van vroeger ontvangen weldaden, mij bewezen door hen, voor die bij de welwillendheid mij toegedragen van hun kant, mijn noden als ernstig golden en die heugenis zal, geloof ik, ook nooit vergaan, tenzij door de dood. En omdat de dankbaarheid, naar ik meen, onder de andere deugden hogelijk is aan te bevelen en het tegengestelde laakbaar, heb ik, om niet ondankbaar te schijnen, mij zelf voorgenomen met het weinige, dat in mijn vermogen is, in ruil voor wat ik ontving, nu ik mij vrij kan noemen, verlichting te verschaffen en zo niet aan hen,

³ Zinspeelt op zijn liefde voor Fiametta of Maria, natuurlijk kind van Roberto, koning van Napels.

die mij hielpen - voor wie het door hun verstand of hun fortuin niet behoefte - dan ten minste aan diegenen, die het wél nodig hebben. En ofschoon de steun of troost, die ik wil geven, vrij gering kan zijn en is, toch schijnt het mij, dat ik die des te eerder moet schenken, waar de behoefte groter schijnt, zowel omdat die er meer nut zal doen als omdat die er meer op prijs zal gesteld worden.

En wie zal ontkennen, wie het ook zij, dat men die niet meer moet schenken aan de schone vrouwen dan aan de mannen? Zij houden in hun tedere boezems vreesachtig en vol schroom de liefdesvlammen verborgen, welke zoveel meer kracht hebben dan de geopenbaarde, naar zij weten, die dit hebben ervaren, en bovendien - gebonden door de wilsuitingen, de luimen, de bevelen van vaders, moeders, broeders en echtgenoten - blijven zij het grootste deel van de tijd in de kleine ruimte van hun kamers opgesloten en schijnbaar rustig daar zittend, wilkend en niet wilkend terzelfder ure, rollen ze in zichzelf verschillende gedachten om, die zeker niet altijd vrolijk kunnen zijn. En indien door deze enigerlei zwaarmoedigheid, ontstaan uit de vurige begeerte, in hun hoofden opkomt, waarin deze zich gewoonlijk nestelt met hevig verdriet, wordt die er niet uitgedreven door nieuwe redeneringen; buitendien zijn zij veel minder sterk dan de mannen om dit te doorstaan. Dit gebeurt bij verliefde mannen niet, gelijk wij duidelijk kunnen zien. Wanneer enige melancholie of ernst van gedachten hen bedroeft, hebben zij verschillende manieren om die te verlichten of er zich overheen te zetten, omdat, als zij dit willen, niets hen belet uit te gaan, veel te horen en te zien, zich op de vogelvangst te begeven, te jagen, te vissen, paard te rijden, te spelen en handel te drijven. Op die wijze heeft elk de kracht hetzij geheel, hetzij gedeeltelijk de geest tot zich zelf te roepen en hem van trieste gedachten af te brengen, althans na enig tijdsverloop, waarna op de een of andere manier of troost verrast of de ontstane smart vermindert.

Derhalve wens ik, opdat door mij het kwaad van het Noodlot verzwakt, waar bij minder kracht - zoals wij bij de tedere donna's zagen - ook minder steun bestond, tot hulp en toevlucht van hen, die beminnen (hoewel voor de andere vrouwen de naald en de spil en de haspel van het spinnenwiel voldoende zijn) honderd verhalen te doen of fabels of parabels of histories, al naar we die noemen willen. In tien dagen werden ze door een eerzaam gezelschap van zeven dames en drie jongelieden verteld en verzonnen gedurende de voorbij gegane sterftetijd van de pest en ook enkele liederen van gezegde dames, toen voor hun vermaak gezongen.

In deze novellen zullen zich komische en treffende liefdesgevallen voordoen en andere gelukkige gebeurtenissen, zowel uit de oude als uit de nieuwe tijden,

waaruit de al genoemde vrouwen, die dezen zullen lezen, evenzeer genoeg als nuttige raad kunnen halen door de grappige feiten daarin verhaald en leren wat daaruit dan ook vermeden en nagevolgd moet worden, hetgeen ik niet geloof, dat kan gebeuren zonder verdrijving van het verdriet.

Laten wij, indien dit geschiedt, (wat God geeft) Amor daarvoor danken, welke mij uit zijn banden bevrijdend, mij gedwongen heeft die te kunnen aanwenden tot hun genoeg.

De eerste dag van de Decamerone begint: waar aangetoond wordt, naar de verklaring van de auteur, waarom het gebeurde, dat de personen, die bij elkaar komen, zich moesten verenigen om zich samen te onderhouden. Onder de leiding van Pampinea vertelt men van wat het meest aan elk behaagt.

Eerste Dag

Eerste Vertelling

Sinjeur Ciappelletto ⁴ bedriegt een vrome monnik met een valse biecht en sterft en na gedurende zijn leven een slechte kerel geweest te zijn, wordt hij na de dood als een heilige bekend en San Ciappelletto genoemd.

Het is een uitgemaakte zaak, liefste donna's, dat de mens van elk ding, dat hij doet, de oorzaak toeschrijft aan de bewonderenswaardige en heilige naam van Hem, die van alles de Schepper was. Daarom, nu ik als de eerste met ons vertellen een begin moet maken, ben ik van plan aan te vangen met een van Zijn wonderlijke werken, opdat, wanneer u dit hebt gehoord, de hoop in Hem zich als in een onwrikbaar iets versterkt en Zijn naam steeds door ons geprezen zij. Het is duidelijk, omdat de wereldse zaken allen voorbijgaande en eindig zijn, dat ze ook in zichzelf en buiten zichzelf vol verdriet en angst en moeite zijn en aan eindeloze gevaren blootstellen, welke in geen geval wij, die hierin betrokken leven en er een deel van vormen, noch kunnen verduren noch overwinnen, indien niet de bijzondere genade Gods en Diens wijsheid er zich toe leende. Wij kunnen niet geloven, dat dit voor ons en in ons uit enige verdienste ontstaat, maar dat dit uit Zijn eigen goedheid voortkomt, doordrongen van de gebeden van hen, die - gelijk wij - stervelingen waren en die bij hun leven Zijn geboden volgden, thans met hem onsterfelijk en gelukkig zijn geworden. Aan hen dragen wij zelf, als aan pleitbezorgers door ervaring bekend met onze zwakheid, de zaken, die ons geschikt lijken op, misschien omdat wij zelf niet moedig ge-

⁴ Men kan niet zeggen, dat die signor Ciappelletto of Cepparello werkelijk heeft bestaan, maar als feit staat vast, dat de familie van de Cepparelli bloeide tot aan het einde van de vorige eeuw in Prato, waarvan Boccaccio juist onze man afkomstig laat zijn.

noeg zijn onze gebeden te brengen onder het oog van zon Rechter. En laten wij nog meer van Hem opmerken, die jegens ons vol vrome welwillendheid is, dat het ons misschien dan overkomt, daar hij de scherpte van het sterfelijk oog niet in de geheimen van de goddelijke geest kan inwijden, dat wij, bedrogen door onze mening, Hem van te voren tot pleitbezorger maken van een soort gedachte, welke door die geest met eeuwige ballingschap is afgewezen. En toch verhoort hij, voor wie niets verborgen is en die meer let op de reinheid van de bedoeling van de smekende dan op zijn onwetendheid of op het afkeurenswaardige van zijn verlangen, hen die tot Hem bidden, alsof die onder zijn aanblik zalig waren.

Dit zal duidelijk blijken uit de geschiedenis, die ik ga vertellen; duidelijk zeg ik, niet Gods oordeel, maar dat wat de mening van de mensen is.

Men vertelt dan, dat toen Musciatto Franzesi ⁵ van een zeer rijk en groot koopman ridder was geworden en met Charles Sansterre, de broeder van de koning van Frankrijk naar Toscane moest komen, ontboden en tot gaan bewogen door paus Bonifacius, hij zijn gelden, gelijk vaak met die van de kooplieden het geval is, hier en daar in veel kredietbrieven had omgezet en ze niet gemakkelijk kon innen; hij dacht dit aan meerdere personen op te dragen en vond voor alles een middel; alleen bleef hij in twijfel wie hij voldoende kon vertrouwen om die van verschillende Bourgondiërs los te krijgen. De reden van die twijfel was, dat hij wist, dat de Bourgondiërs twistzieke lieden van slechte soort en kwade trouw waren en er schoot hem niemand te binnen van zo grote slimheid, dat hij er op aan kon, dat die er aan gewaagd was. Toen hij daarover lang genoeg had gepeinsd, dacht hij aan een zekere sinjeur Ciapperello uit Prato, die dikwijls in zijn huis te Parijs verscheen. Daar de Fransen van hem, omdat hij klein van persoon was en zeer net van uiterlijk, niet begrepen, wat Cepparello wou zeggen, en geloofden, dat hij zich Chapelet noemde - dat is krans in hun taal - gaven zij hem, daar hij klein was, gelijk wij zeiden, niet de naam van Cappello maar Ciappelletto en als Ciappelletto werd hij overal bekend, daar weinigen slechts hem als sinjeur Ciapperello kenden.

Die Ciappelletto had de volgende levenswijze: hij was notaris, maar hij zou zich geweldig geschaamd hebben, wanneer hij onder zijn akten, (waarvan hij er slechts weinig opmaakte) een anders dan vals zou geweest zijn; hiervan maakte

⁵ Dino Compagni verhaalt van Musciatto Franzesi, dat hij een ridder was van grote sluwheid, klein van persoon maar groot van ziel en dat hij zeer rijk geworden en tot ridder geslagen, de handel opgaf en Charles van Valois volgde op zijn tocht naar Italië.

hij er zoveel als verlangd werd en hij gaf die liever voor niets dan een echte, die goed werd betaald. Hij legde met het grootste plezier valse eden af, gevraagd of niet en daar men in die tijd in Frankrijk sterk op een eed vertrouwde, en hij er niet om gaf ze vals af te leggen, won hij te kwader trouw zoveel processen als waar in hij geroepen werd onder ede de waarheid te spreken. Hij schepte er buitengewoon veel genoeg in en hij legde er zich sterk op toe om tussen vrienden en bloedverwanten en welke andere personen ook, haat en vijandschap en schandalen te laten ontstaan, en hoe erger kwaad hij er uit zag volgen, hoe meer plezier hij er in had. Werd hij gevraagd voor een moord of enige andere misdaad dan, zonder ooit te weigeren, nam hij er graag aandeel in; hij liet er zich best voor vinden met eigen handen meermalen mensen te verwonden en te doden. Hij was een groot lasteraar van God en de heiligen en bij de nietigste zaak vloekte hij. Nooit ging hij naar de kerk en hij smaadde al haar sacramenten met afschuwelijke taal als boze dingen; daarentegen had hij de gewoonte naar kroegen en andere slechte plaatsen te gaan. Hij hield net zoveel van de vrouwen als de honden van een stok; hij gaf zich meer dan enig ander treurig soort man aan tegennatuurlijke zonde over; hij pleegde roof met hetzelfde gevoel, waarmee een vroom man geofferd zou hebben; hij was een vreselijke vreter en zuiplap telkens, als een of andere keer hem iets hinderde, en een speler en een valse dobbelaar.

Waarom ik in zoveel woorden over hem uitweid? Omdat hij de grootste schoelje was, die ooit werd geboren. De macht en de rang van messire Musciatto steunden zijn boosheid lange tijd, waardoor hij menigmaal zowel ook door particulieren, die hij dikwijls genoeg beledigde als door het hof, hetwelk hij het altijd deed, gevreesd werd.

Toen die sinjeur Cepparello in de gedachten kwam van messire Musciatto, die zijn leven uitstekend kende, meende genoemde heer Musciatto, dat deze de ware was, welke de slechte gezindheid van de Bourgondiërs vereiste; daarom liet hij hem roepen en sprak hem aldus toe: Sinjeur Ciappelletto, zoals u weet, wil ik mij van hier geheel terugtrekken en daar ik onder anderen met de Bourgondiërs heb te maken, zeer oneerlijke lui, weet ik niemand door wie ik beter het mijne kan laten opeisen bij hun dan u en omdat u op het ogenblik niets anders doet dan waar ik plan heb u toe te gebruiken, ben ik van plan u de gunst van het hof te verschaffen en u dat aandeel te geven van wat u int, wat we overeenkomen.

Sr Ciappelletto, die niets om handen had en met werlds goed slecht bedeed was en die zich zag ontgaan, wat hem lang tot steun en toevlucht was geweest,

overlegde bij zichzelf zonder enig uitstel, door nood gedwongen en zei, dat hij heel graag wilde. Hierna, toen ze het samen eens werden, sr Ciappelletto de bescherming en gunstige brieven van de koning ontving en messire Musciatto vertrokken was, ging hij naar Bourgondië, waar haast niemand hem kende. Daar begon hij, tegen zijn natuur, op goedaardige en vriendelijke manier die schulden te innen en deed, alsof hij gekomen was om tot het uiterste het twisten te verhinderen.

Terwijl hij zo handelde en verblijf hield in het huis van twee broeders uit Florence, die op woeker leenden en hem uit vriendschap voor de heer Musciatto goed ontvingen, wilde het geval, dat hij ziek werd, waarop de twee broeders doktoren lieten komen en oppassers, die hem zouden bijstaan en alles wat voor zijn gezondheid goed was lieten halen. Maar alle hulp was ijdel, omdat de goede man, die al oud was en die losbandig had geleefd, naar de doktoren zeiden, van dag tot dag van kwaad tot erger verviel als een dodelijk zieke en daarover waren de gebroeders zeer treurig. Op een goede dag, dicht genoeg bij de kamer, waar sr Ciappelletto ziek lag, begonnen zij aldus met elkaar te spreken: Wat zullen we, zei de een tot de ander, met hem doen? Wij hebben van zijn toestand de ongunstigste gegevens; daarom zou het schande en een teken van weinig verstand zijn hem zo ziek uit ons huis te sturen, nadat de mensen zouden zien, dat wij hem eerst hebben ontvangen en daarna zo zorgzaam hebben laten bedienen en genezen en dat wij hem nu, zonder dat hij iets tot ons ongenoegen deed, opeens uit ons huis en doodziek zouden wegzenden. Aan de andere kant is het zon gemene kerel geweest, dat hij niet zal willen biechten, noch enig sacrament van de Kerk zal willen aannemen, en als hij zonder biecht sterft, zal geen enkele kerk zijn lichaam willen opnemen en hij daarna als een hond in kuilen worden gegooid. Als hij toch biecht, zijn zn zonden zo talrijk en zo erg, dat hetzelfde er van zal komen, omdat noch monnik noch priester hem absolute zal willen of kunnen geven; zo, niet gezuiverd, zal hij toch in een kuil worden geworpen. Indien dit gebeurt, zal het volk van deze streek zowel omdat ons vak hun zeer gemeen schijnt en zij er de ganse dag kwaad van spreken als omdat zij lust hebben ons te beroven, dit ziende, zich tot een opstootje verheffen en schreeuwen: Die Lombardische ⁶ honden, die geen een kerk wil begraven, mag men hier niet langer dulden, en zij zullen op onze huizen toe lopen en wellicht, zullen zij hier niet alleen ons goed roven, maar de personen, bij wie wij in een slecht daglicht staan, zullen ons vermoorden, als hij sterft.

⁶ Alle Italianen heetten destijds in Frankrijk, Vlaanderen en Engeland Lombardiërs.

Sr Ciappelletto, die, zoals wij zeiden, dichtbij lag, waar zij redeneerden, had een fijn gehoor, zoals we dat dikwijls bij zieken zien, en vernam, wat die van hem zeiden. Hij liet ze tot zich roepen en zei hen: Ik wil niet, dat u op enigerlei manier voor mij angst hebt, noch dat u vrees hebt door mij voor de minste schade; ik heb opgevangen, wat u over mij te zeggen had, en ik ben er zeker van, dat dit zou kunnen gebeuren zoals u zegt, als het noodzakelijk was, wat u meent; maar het zal anders gaan. Ik heb God de Heere zo zeer beledigd in mijn leven, dat door het bij mijn sterven nog eens te doen, dit niets meer of minder zal betekenen. En daarom doet uw best bij mij een heilige en waardige broeder te laten komen, de beste, die u kunt krijgen en die er te vinden is. Laat mij gaan, die flink uw zaken en de mijne zal in orde brengen, zodat alles goed afloopt en u tevreden zult zijn.

Hoewel de twee broeders er niet veel hoop op hadden, gingen zij toch er op uit naar een monniksorde en verzochten om een heilige en wijze man, die *een Lombardiër* de biecht wilde afnemen, welke in hun huis ziek lag. Hun werd een oude broeder meegegeven, van een heilig en goed leven, een groot Schriftgeleerde en zeer eerwaardig, voor welke de burgers de grootste en bijzondere eerbied hadden; zij begeleidden hem. Toen hij in de kamer kwam, waar sr Ciappelletto lag en zich naast hem had neergezet, begon hij hem eerst zachtmoedig te troosten en daarna vroeg hij hem hoe lang geleden hij eertijds gebiecht had. Hierop antwoordde sr Ciappelletto, die nog nooit had gebiecht: Mijn vader, ik ben gewend eens in de week op zijn minst te biechten, hoewel er genoeg weken zijn, dat ik het meer doe: het is waar, dat ik, sinds ik ziek werd, acht dagen geleden, niet biechtte; zo groot is de stoornis, die de ziekte bij mij heeft veroorzaakt.

Toen zei de broeder: Mijn zoon, u hebt goed gedaan en zo moet u voortaan blijven doen. Ik zie wel, daar u dikwijls biecht, dat ik weinig te horen en te vragen zal hebben.

Sr Ciappelletto zei: Heer broeder, spreek zo niet, ik biechtte nooit zoveel en zo dikwijls, dat ik ooit in het algemeen al mijn zonden kon biechten, die ik mij mocht herinneren vanaf mijn geboorte tot aan de dag van deze biecht, en daarom bid ik, mijn goede vader, dat u mij alles zo nauwkeurig zult afvragen alsof ik nog nooit gebiecht had en let er niet op, dat ik ziek werd, want ik wil liever het vlees pijnigen dan dat ik door dit te bevredigen, schade zou doen aan mijn ziel, die mijn Verlosser met zijn dierbaar Bloed redde.

Deze woorden bevielen de heilige man zeer, en dit scheen hem een teken van een goed gestemde ziel; daar hij die wijze van doen aan sr Ciappelletto zeer had aanbevolen, begon hij te vragen of hij ooit in wellust met enige vrouw had ge-

zondigd. Hierop antwoordde Ciappelletto zuchtend: Mijn vader, ik schaam mij u hiervan de waarheid te zeggen, vrezend, dat ik zal zondigen door zelfverheffing.

Toen sprak de heilige broeder: Zeg gerust wat waar is, want noch in de biecht noch bij enige andere daad zondigt men ooit.

Waarop sr Ciappelletto antwoordde: Daar u mij hieromtrent gerust stelt, zal ik het u maar zeggen. Ik ben zo maagdelijk als toen ik uit het lichaam van mijn moeder kwam.

Dat God u zegene! sprak de broeder. Dan hebt u goed gehandeld! En u hebt hierdoor zoveel meer verdienste, daar u, bij die wil, meer vrijheid had het tegengestelde te doen dan wij en alle anderen, die aan enige regel gebonden zijn.

Hierop vroeg hij hem, of hij nooit door enige zonde van vraatzucht God zou mishaaagd hebben.

Toen antwoordde sr Ciappelletto zuchtend van ja en menigmaal: omdat het zo met hem gesteld was, dat hij behalve bij de grote vasten, waaraan zich jaarlijks vrome mensen houden, minstens driemaal per week gewend was dit te doen met water en brood en met veel lust en trek water had gedronken. In het bijzonder wanneer hij een vermoeyenis had doorstaan, gebeden had of een pelgrimstocht had gemaakt, dronk hij als een grote wijndrinker en menigmaal had hij dan evenveel zin in een kruidensalade als de vrouwen, wanneer zij naar de stad gaan. En het eten scheen hem meermalen beter, dan het moest schijnen aan elk, die uit vroomheid vastte gelijk hij deed.

Daarop antwoordde de broeder: Mijn zoon, deze zonden zijn natuurlijk en zeer licht; en hiervoor verg ik niet, dat u uw geweten meer bezwaart dan nodig is. Ieder mens schijnt het na lang vasten, hoe heilig hij ook zij, goed te eten en na vermoeyenis te drinken.

O, hernam sr Ciappelletto, mijn vader, zeg dat niet om mij te troosten; weet wel, dat ik mij bewust ben, dat de dingen, die God ten gevalle geschieden, allen zeer rein gedaan moeten worden en zonder enige afkeer van het hart en dat wie anders handelt, zondigt.

De broeder voegde er zeer tevreden bij: Ik ben zeer tevreden, dat uw ziel u zo beheerst, en uw zuivere en goede geweten bevalt mij zeer. Maar, zeg mij, hebt u wel hebzucht gezondigd door meer te begeren dan geoorloofd was of te behouden, wat u niet toekwam?

Toen sprak sr Ciappelletto: Mijn vader, ik zou niet willen, dat u mij wantrouwt, omdat ik in het huis van die woekeraars ben: ik heb hier niets te maken, daar ik hier veeleer gekomen ben om hen te waarschuwen en te vermanen en hen van

hebzucht af te houden. Ik geloof ook, dat ik geslaagd was, als God mij niet aldus had bezocht. Maar u dient te weten, dat mijn vader mij als een rijk man achterliet, maar dat ik het meeste, toen hij dood was, aan aalmoezen wegschonk, en toen om mijn leven te behouden en om de armen van Christus te helpen, heb ik kleine zaken gedreven. Hiermee heb ik geld willen verdienen en heb altijd met Gods armen de helft gedeeld, mijn deel gebruikend voor mijn behoefte, en ik schonk het andere aan hen. Daarin heeft mijn Schepper mij zo goed geholpen, dat ik mijn zaken steeds beter heb gedreven.

U hebt goed gehandeld, zei de broeder, maar hebt u zich niet dikwijls boos gemaakt?

O, zei de heer Ciappelletto, dit kan ik u zeggen, dat ik dit vaak heb gedaan. En wie zou zich in kunnen houden, als hij ziet, dat alle mensen slechte dingen doen, de geboden Gods niet volgen en zijn uitspraken niet vrezen? Ik heb menige dag liever willen sterven dan leven, als ik zag hoe de jongelingen zich aan ijdelheid overgeven, en als ik ze zag vloeken en zweren, kroeglopen, niet naar de kerk gaan en veeleer een werelds leven lijden dan een naar God gericht.

Toen zei de broeder: Mijn zoon dit is een goed soort toorn, en ik zou u daarvoor geen boete kunnen opleggen. Maar heeft de toorn u soms gevoerd een moord te doen of iemand uit te schelden of op enige wijze te beledigen?

Waarop sinjeur Ciappelletto antwoordde: Wee mij, heer, u schijnt mij een man Gods, daar u mij dusdanige woorden zegt! O, als ik toch maar de geringste gedachte zou hebben gehad van een van de dingen, die u zegt, gelooft u dan, dat ik menen zou, dat God mij zo had beschermd? Dat zijn dingen, die moorde-naars doen en slechte kerels, tot welke ik ieder uur, dat ik er een zag, altijd heb gezegd: "Ga, opdat God U verbetert".

Toen zei de broeder: Mijn zoon, zeg mij nu, opdat God u zegent, hebt u nooit valse getuigenis afgelegd tegen iemand, of kwaad van anderen gesproken of vreemde dingen van anderen gehouden zonder dat zij als eigenaars dit goed vonden?

Nooit, eerwaarde, hernam sr Ciappelletto, heb ik van anderen kwaad gesproken, al had ik vroeger een buurman, die met het grootste onrecht ter wereld niets deed dan zijn vrouw slaan, zodat ik eens kwaad van hem sprak tot de verwanten van zijn vrouw; zoveel medelijden kreeg ik met die ongelukkige, welke hij, telkens als hij te veel had gedronken, sloeg, dat God er wel over zal oordelen.

Dan sprak de broeder: Goed zo; je zegt mij, dat je handelman geweest bent? Hebt u nooit iemand bedrogen gelijk kooplui dat doen?